

DE STER.

Half-Maandelijksch Tijdschrift van de Heiligen
der laatste Dagen.

(OPGERICHT IN 1896.)

Want zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods. Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader! Dezelve Geest getuigt met onzen Geest, dat wij kinderen Gods zijn.

ROM. 8 : 14—16.

No. 15.

1 Augustus 1905.

10de Jaargang.

OVER ERFZONDE EN NOG WAT.

Een briefwisseling tusschen een Ouderling der Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen en een „onderzoeker”.

(*Vervolg van bladzij 213*).

ROTTERDAM, 20 Mei 1905.

Den Heer A. DE GROOT,
Alhier.

Weledele Heer: — Uw schrijven van 13 Mei j.l. kwam in mijn bezit. Met blijdschap las ik daarin dat Uw bedoeling niet is te twisten. Ook ik ben afkeerig van geschil, maar wil, in mijn vorig schrijven zei ik het reeds, gaarne spreken over Gods Woord, om tot eenheid te komen. „Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is”, zegt Paulus in 2 Tim. 3 : 16, en hieraan gedachtig richt ik mij nogmaals langs dezen weg tot U.

Het spijt mij eensdeels, dat U Ez. 18 : 20, 1 Joh. 3 : 4 en de andere door mij genoemde Schriftuurplaatsen onbesproken laat. Nu moet ik echter aannemen, dat U toestemt dat die teksten mijn zienswijze bewijzen. Daartegenover staat nu dat U denkt, dat de teksten, die U in Uw laatste schrijven aanhaalt, met mijn zienswijze strijden. Die meening kan ik niet met U deelen. Het beste zal zijn dat wij de teksten, door U aangehaald, nog eens samen lezen.

Eerstens dan Rom. 5 : 12. Tusschen haakjes laat u daarachter volgen: „dus door éénen mensch, in welken allen gezondigd hebben”. U legt er klem op dat de zonde door één mensch in de wereld ingekomen is. Dit ben ik in zooverre met u eens. Adam's zonde is de aanleidende

oorzaak geweest, dat alle andere zonden gepleegd zijn. Dat alle menschen, die geen onbewust-levende zuigelingen meer zijn, dadelijke zonden begaan, is (ten deele althans) te wijten aan Adam's overtreding. Het menschdom heeft die neiging om het verkeerde te doen, van zijn eersten vader geërfd. Dat is echter, ik zei het reeds in mijn eersten brief, een *gevolg van Adam's zonde, niet de zonde-zelf*. De daad-zelf was en is Adam's daad gebleven. Maar, zegt U, *in Adam heeft het gansche menschdom gezondigd: „in welken allen gezondigd hebben”*. Waren dit inderdaad woorden van den Apostel Paulus, dan moest ik toestemmen dat Uwe zienswijs er door geschraagd wordt. Het zijn echter woorden van onze bijbelvertalers. In de kantteekeningen van de Statenvertaling hebben ze er dan ook bijgezet: „of, voor zooveel, of, omdat zij *alle gezondigd hebben*”. Ziet U wel, dat de zin op deze wijze heelemaal gewijzigd wordt? Wat nu aangaat, dat zij allen gezondigd hebben, dit tracht U ook aan te toonen met Rom. 3 : 23. Vers 22 zegt ons echter wie die „allen” zijn: „tot allen, en over *allen die gelooven*; want er is geen onderscheid”. Allen die gezondigd hebben, waren dus oud genoeg om te kunnen gelooven.

Nu Rom. 5 : 19. Hoe *door* de ongehoorzaamheid van *één* mensch velen tot zondaars gesteld zijn geworden, heb ik reeds gezegd. En ligt niet in het woord „velen” voor U een wenk, dat niet ieder menschelijk schepsel een zondaar geworden is? Wij zagen reeds dat Paulus met het woord „allen” bedoelt allen die gelooven kunnen, en hier gebruikt hij een beperkende uitdrukking, ongetwijfeld met het oog op kleine kinderen, die onmogelijk een dadelijke zonde begaan kunnen, die dus geen dadelijke zondaars geworden zijn. De dood is op allen zonder onderscheid gekomen, maar ook het leven komt weer in allen zonder onderscheid, daar „er eene opstanding der dooden wezen zal, beiden der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen (Hand. 24 : 15)”. Als er dus zijn, die persoonlijk geen dadelijke zonden begaan hebben, zullen zij volkomen verlost zijn door den Heiland. Wat op hen kwam door Adam, is volkomen weggenomen door Christus. Zijn er menschen, die persoonlijk geen zonde begaan hebben? Ik antwoord: ja, kleine kinderen. Deze zijn volkomen verlost door de verdiensten van den Zaligmaker, waarom Hij ook zeide: „Laat de kinderkens tot mij komen en verhindert ze niet, want derzulken is het koninkrijk Gods (Mark. 10 : 14)”. Christus eischte geen geloof, geen bekeering, geen doop van hen, om leden van zijn rijk te worden. Neen: *derzulken is het koninkrijk*. Wij, die ouder geworden zijn, hebben dadelijke zonden begaan en moeten, willen wij zalig worden, gehoorzaam zijn aan het evangelie van Christus, aan het plan tot zaligheid. Wij moeten vergeving van onze persoonlijke zonden verkrijgen, wat wij kunnen erlangen door gehoorzaam te zijn aan den doop (Hand. 2 : 38; 22 : 16).

1 Cor. 15 : 22, door U genoemd, zegt dat allen *in Adam* sterven,

maar ook dat ze *in* Christus levend gemaakt zullen worden, niet waar?

„Spreken deze teksten nu over erfzonde of niet?” vraagt u. Onmogelijk kan ik anders zeggen dan: ze spreken niet over erfzonde. Het woord „erfzonde” is een vinding van menschen, die langen tijd na Paulus geleefd hebben, en die niet door den Heiligen Geest gedreven werden. Genoemde Apostel sprak over het „oordeel” dat over alle menschen gekomen is, over den „dood”, over het „sterven” enz.

Uw vraag: „Is er ook smet der zonde?” in verband met Job 14 : 4, heb ik in mijn vorig schrijven reeds beantwoord. Wat in Gen. 8 : 21 staat: „het gedichtsel van 's menschen hart is boos van zijne jeugd aan”, getuigt naar mijn bescheiden meening eerder tegen dan vóór Uw zienswijs. Bij een onbewust-levende zuigeling is nog geen sprake van *verdichtsel* des harten, daar is nog geen verbeelding, daar werkt nog geen verbeeldingskracht.

De vermaning in Rom. 6 : 12, 13, om de zonde niet te *gehoorzamen*, gold volwassen menschen, niet waar? Of spreekt men zóó tot zuigelingen? Verwacht men van die kleintjes gehoorzaamheid? Jacobus 3 : 2: „wij struikelen allen in vele”, was gericht tot „broeders”, die de vermaning kregen: „Zijt niet vele meesters” (Jak. 3 : 1). De gedachte, dat ook zuigelingen in vele struikelen, is derhalve volkomen buitengesloten.

Uw woorden: „Indien een klein kind zonder erfzonde is, dan is het heilig en zou het later in een onheiligen toestand komen, omdat het de wet niet begrijpt!?” begrijp ik niet, en verzoek daarom vriendelijk, U duidelijker uit te drukken.

U schijnt mijn bewering, dat onze geesten van God gekomen zijn, te willen ontzenuwen met 1 Cor. 15 : 46: „het geestelijke is niet eerst, doch het natuurlijke, daarna het geestelijke”. Maar hier wordt volstrekt niet over de menschelijke geboorte gesproken. De opstanding is hier op het tapijt: „Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid; een geestelijk lichaam wordt er opgewekt” (vers 44). Dáárbij is het natuurlijke éérst, daarna het geestelijke. Is het echter onbijbelsch, dat onze geest geleefd heeft voordat hij in een lichaam op de aarde kwam? Ik ben heilig overtuigd van niet.

„Waar waart gij, toen Ik de aarde grondde? geef het te kennen, indien gij kloek van verstand zijt. * * * Toen de morgensterren samen vroolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten” (Job 38 : 4, 7).

Bij het scheppen der aarde juichten dus de kinderen Gods, zij waren daar reeds. De Profeet Jeremia bestond reeds vóór zijn natuurlijke geboorte (Jer. 1 : 5). De Heere Jezus genoot heerlijkheid bij den Vader, eer de wereld was (Joh. 17 : 5).

Joh. 3 : 6 druischt hier niet tegen in.

Wij zijn nu aan Rom. 2 : 12 genaderd: „Want zoovelen als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en zoovelen als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden”. De Kantteekenaars van de Statenvertaling zeggen bij „verloren gaan”: „Dat is, veroordeeld worden uit de getuigenis van hun eigen geweten, vs. 15”. Verzen 14 en 15 spreken over heidenen, die, de wet niet hebbende, van nature dingen doen die der wet zijn. „Die betoonen het werk der wet in hunne harten, hun geweten medegetuigende, en de gedachten onder elkander hen beschuldigende, of ook ontschuldigende”. Van kinderen is dus weer geen sprake. Hier betreft het lieden, oud genoeg om dingen der wet te doen, oud genoeg om de getuigenis van hun geweten waar te nemen, oud genoeg om gedachten te vormen. De gansche zin van deze teksten heeft dan ook sommigen de gedachte doen opperen dat de woorden „zullen ook zonder wet verloren gaan”, eigenlijk luiden moeten: „zullen ook zonder wet geoordeeld worden”.

De teksten Hebr. 12 : 14, 1 Petr. 1 : 15, 16, 1 Joh. 3 : 8, Tit. 2 : 14, 1 Petr. 2 : 24 en Efeze 2 : 10 hebben alle betrekking op menschen, die oud genoeg zijn, om den vrede en de heiligmaking na te jagen, om geroepen te zijn, om de zonde te doen, om der gerechtigheid te leven (na der zonde afgestorven te zijn), om in goede werken te wandelen.

Derhalve kom ik tot de conclusie:

dat er geen zoogenaamde „erfzonde” bestaat;

dat er alleen van „erfsmet” sprake kan zijn in dien zin, dat alle menschen van nature *geneigd* zijn het verkeerde te doen;

dat kleine kinderen zonder zonde zijn.

Onze boodschap is dan ook tot alle menschen, die tot de jaren des onderscheids gekomen zijn, dat zij zich bekeeren en tot den Heere komen: dat zij zich zullen aansluiten bij Zijne kerk, de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, die opgericht is volgens Hemelsche openbaring met Apostelen, Profeten en alle andere noodige ambtenaren. Van deze dingen geeft de schrijver dezes in allen ootmoed getuigenis.

Vriendelijk groetend verblijf ik,

met de meeste achting:

t. t.

I. KOOIJMAN.

ROTTERDAM, 23 Mei 1905.

Den Heer I. KOOIJMAN,
Alhier.

Weledele Heer: — Aan Uw verzoek om mij duidelijk uit te drukken, wil ik gaarne voldoen, hoewel ik van meening ben, dat wij

het toch niet eens kunnen worden. Vergun mij nog even Uw schrijven van 20 Mei te herlezen.

U zegt daar: Het menschedom heeft de neiging om het verkeerde te doen, van zijn eersten vader geërfd!

In Uw schrijven van 9 Mei haalt U mijn woorden aan, waar ik zeg: „m. a. w. elk mensch heeft erfzonde” en gij laat daarop volgen: Dit leest U niet in ons tractaat en dit leert de Bijbel ook niet. Hoe kunt U nu zeggen, dit vraag ik U beleefd „het menschedom heeft die neiging om het verkeerde te doen van zijn eersten vader geërfd”. Waar hebt gij dat dan in gelezen. Het staat niet in den Bijbel, ook niet in ons tractaat zegt gij. Hoe moet ik dat vatten?

In Uw schrijven van 20 Mei lees ik „het woord „erfzonde” is een vinding van menschen die langen tijd na Paulus geleefd hebben, en niet door den Heiligen Geest gedreven werden”. Hoe kunt gij dat bewijzen, dat die menschen *niet* door den Heiligen Geest gedreven werden? Waar leest gij dat? Hebt gij nu zelf al niet gezegd dat er wel Erfzonde is!? Laten wij nu eens een beeld uit de natuur nemen.

Een graankorrel is op zichzelf een dood lichaam, werpt men hem in den grond, dan zal men na eenigen tijd een spruitje zien te voorschijn komen; bijgevolg zit de levenskiem er in verborgen. Hoe komt die kiem daarin? Ja zegt ge, dat is de eigenschap der natuur (ik ben dit volkomen eens).

Een klein kind heeft geen zonde volgens Uw bewering. Er wordt een kind geboren zonder zonde! Na eenigen tijd begint het te zondigen, dus er heeft een overgang plaats van niet zondig tot zondig, wat is daar de oorzaak van? Heeft er zich een kiem vastgezet in het hart des kinds? om te zondigen!? Waar komt die kiem vandaan? van een werking van buiten, of is daarbinnen de woonplaats? Als een bekeerd mensch komt tot de wedergeboorte, dan heeft er een verandering plaats ten goede, hij streeft steeds meer en meer naar heiligmaking. Heeft er nu bij een kind een tegenovergestelde verandering plaats, van goed tot kwaad? Volgens Uw schrijven wel, want Gij zegt, dat een kind later begint te zondigen. Hoe moet ik dit vatten?

Als wij den ganschen Bijbel doorlezen, zien wij als het ware *een* gouden draad van het begin tot het einde, zonder gapingen of verwarringen, maar er zijn ook zulke schijnbare tegenstellingen in, die als het ware tegen elkander indruischen.

Wij kunnen er o. a in lezen:

„Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden” en „al waren uwe zonden als scharlaken enz., zij zullen worden als witte wolfe”.

Zet daar nu tegenover: de zonde tegen den Heiligen Geest, welke niet wordt vergeven noch in dit, noch in het toekomstige leven.

Kijk dit zijn van die mysteriën. onoplosbaar.

Ik denk dat Uw Bijbel precies is als de mijne, geheel compleet, doch in onzen complete Bijbel staat o. a. in Joh. 21 : 25 „en daar zijn nog vele anderen dingen die Jezus gedaan heeft, welke zoo ze elk bijzonder geschreven werden, ik achte dat ook de wereld zelve de geschreven boeken niet zoude bevatten. Amen”.

Nu zou ik haast zeggen onze Bijbel is niet compleet. Doch laten wij maar acht geven op ons zelve, en onzes zelfs zaligheid werken met vreeze en beving, want het is God die in ons werkt, beiden het willen en het werken naar zijn welbehagen.

Welnu waarde Heer! Is er nu Erfzonde of niet?

Na vriendelijke groete,

Hoogachtend,

A. DE GROOT.

ROTTERDAM, 2 Juni 1905.

Den Heer A. DE GROOT,
Alhier.

Weledele Heer: — Aandachtig heb ik Uw schrijven van 23 Mei gelezen. Gij zijt van meening, dat wij het toch niet eens *kunnen* worden. Vergun mij er een andere meening op na te houden. Als ons beider verlangen is, *waarheid* te bezitten, is mijn opinie, dat wij het eens kunnen worden. *Kunnen* is mogelijk, of het echter *zal* gebeuren?

U vergelijkt onze erfenis van Adam bij de levenskiem van een zaadkorrel. Die gelijkenis vind ik niet gelukkig getroffen. Bij een zaadkorrel is maar sprake van één kiem. Is de neiging om het kwade te doen, echter de eenige kiem die in den mensch is? Ik geloof van niet. Bij de meeste kinderen (of bij allen?) vertoonen zich naast de bedoelde kwade neigingen, goede neigingen. Zie Uw eigen goedgeaard kind of dat van Uwen buurman maar eens aan, en U kunt onmogelijk aannemen dat alle neigingen in dat kind absoluut boos zijn. Van wie hebben wij die goede neigingen, die „kiemen”, die alleen maar behoorlijke verzorging noodig hebben om tot vollen wasdom te geraken? Ik antwoord: van onzen Hemelschen Vader. Wij zijn van Zijn geslacht.

Hand. 17 : 24—29. „De God, die de wereld gemaakt heeft, en alles wat daarin is*** heeft uit ééne bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen. bescheiden hebbende de tijden te voren verordend, en de bepalingen van hunne woning; opdat zij den Heere zonden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten; hoewel Hij niet verre is van een' iegelijk van ons. Want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; gelijk ook eenigen van uwe poëten gezegd hebben: Want wij zijn ook Zijn geslacht. *Wij dan. zijnde Gods geslacht*” enz.

Mocht U er nog aan twijfelen, dat wij van Gods geslacht zijn, dan vestig ik Uwe aandacht op de laatste verzen van Lukas 3: „Kainan (was) de zoon van Enos, den zoon van Seth, den zoon van Adam, den zoon van God”.

Ook vestig ik Uwe aandacht orop dat God de menschen geschapen heeft „opdat zij den Heere zouden zoeken”. Doet dit niet de gedachte aan de hand, dat Hij dan ook een neiging in hen gelegd heeft „opdat zij den Heere zouden zoeken”?

Waarom een kind als het opgroeit begint te zondigen? Eenvoudig omdat het, als het niet opgroeide, nooit zou kunnen zondigen. Als het zoo heel klein bleef, zou het nooit een bewuste daad kunnen doen. Zondigen is bewuste daden plegen. Daarmee wil ik nu niet zeggen dat het plegen van alle bewuste daden zondigen is. Dit is evenmin waar als dat alle boeken bijbels zijn, ofschoon de bijbel toch een boek is, het „Boek der boeken”.

Het is tamelijk laat in onze discussie, maar toch wil ik mij nog aan een verdere uitlegging wagen van hetgeen de zonde is. In één mijner brieven heb ik aangehaald:

1 Joh. 3 : 4. „Een iegelijk, die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid, want de zonde is de ongerechtigheid”.

De Hollandsche vertaling van het laatste gedeelte van dezen tekst in den Engelschen Bijbel luidt: „want de zonde is de overtreding der wet”. Dit klopt met wat de kanteekenaars in den Statenbijbel zeggen bij „doet ook de ongerechtigheid”: „dat is, die begaat de overtreding der wet, of verbreekt de wet” en bij „de ongerechtigheid”: „Gr. ANOMIA; waardoor beteekend wordt al wat met de wet niet overeenkomt, tegen de wet strijdt, of de wet verbreekt”.

Met tamelijk veel grond kan ik dus zeggen: zonde is overtreding der wet. Geen piepjong menschenkindje kan de wet overtreden. Het is volkomen verlost door de verdiensten van Christus van wat door Adam op hem gekomen was, voor hem is er geen wet, en „waar geen wet is, daar is ook geene overtreding” (Rom. 4 : 15).

Waar ik gelezen heb, dat het menschdom die neiging om het verkeerde te doen, van zijn eersten vader geërfd heeft? Ik antwoord met een tekst, door U zelf reeds aangehaald: „hetgeen uit het vleesch geboren is, dat is vleesch” (Joh. 3 : 6), „dat is”, zoo leest men als kanteekening in den Statenbijbel. „natuurlijk en vleeschelijk gezind”. Ik wilde niet spreken van *lust*, de begeerte, door welke verwezelijking onze zinnen aangenaam worden aangedaan, en die het vooruitzicht van genot veronderstelt, maar gebruikte het zwakkere *neiging*, dat veronderstelt een licht overhellen, doch zonder bepaald bewustzijn van begeerte (Dr. J. H. Gallée, Handwoordenboek van Nederl. Synoniemen; D. Mijs, Tiel, 1898).

Zoo terloops wil ik U wijzen op het woord des Heeren tot Jesaja (43 : 27):

„Uw eerste vader heeft gezondigd, en uwe uitleggers hebben tegen Mij overtreden.”

Nogmaals wil ik zeggen (ik verval in herhaling, dit weet ik), dat zonde is het plegen van bewuste daden: het overtreden der wet. Zulk een daad kan een kind onmogelijk van z'n vader erven. Wordt onder onze vaderlandsche regeering een kind als dief voor de rechtbank gebracht omdat zijn vader gestolen heeft? Verre daarvan. De daad van den vader blijft *zijn* daad. Mogelijk toont het kind van dien vader later ook een neiging tot stelen, mogelijk wordt het zelf een dief. Maar pas als het zelf de daad gepleegd heeft, krijgt het met den rechter te doen. Zoo rechtvaardig zijn de menschen hier op dit punt, en ik geloof, dat de Heere veel rechtvaardiger is dan de mensch. Men spreekt dan ook niet van „erfdiefstal”, „erfmoord” enz., en om die redenen heb ik het woord „erfzonde” een vinding genoemd van menschen, die niet door den Heiligen Geest gedreven werden.

Hoe ik bewijzen kan dat die menschen niet door den Heiligen Geest gedreven werden? Zij leefden tijdens den algemeenen afval van de zuiverheid des Evangelies (2 Thess. 2 : 3; 1 Tim. 4; 2 Tim. 3 en 4, vooral 4 : 3 en 4). Men geloofde toen niet in het opleggen der handen, waardoor de Heilige Geest gegeven wordt (Hand. 8 : 17, 18; 19 : 6; 1 Tim. 8 : 14; 2 Tim. 1 : 6). Men begon kleine kinderen te besprenkelen in plaats van hen te zegenen, en was dus ongehoorzaam aan God. De Heere geeft den Heiligen Geest alleen maar aan degenen die Hem gehoorzaam zijn (Hand. 5 : 32).

Vergun mij Uw meening omtrent Uw voorbeeld van schijnbare tegenstelling in de Schrift, niet te deelen. Eerstens zegt U: „Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden.” Er staat (1 Joh. 1 : 7):

„Indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander en het bloed van Jezus Christus, Zijnen (Gods) Zoon, reinigt ons van alle zonden”.

Let wel op: het bloed van den Verlosser reinigt ons van alle zonden, *indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is.*

(Wordt vervolgd.)

DE S T E R.

Nederlandsch Orgaan van de Heiligen der laatste Dagen.

GOD IN DE NATUUR.

„De natuur, de schepping, die eindeloos is en nooit rust, is niet God maar het levenskleed van God.

„De natuur is niet God maar een openbaring van God, waarvan Wordsworth met meeslepende geestdrift ons overtuigt in de regelen, gedicht toen hij nog eens het zoet gemurmel van de rivier Wye hoorde, als hij T i n t e r n A b b e y opnieuw bezocht, en dat dus eindigt:

..... „Want ik heb sinds
Geleerd om de natuur te zien, niet als
In de onbezorgde jeugd, maar luistrend vaak
Naar 't zacht en zuchtend lied der menschheid, dat
Ons verootmoedigt, en een wondre kracht
Tot loutring heeft. En 'k heb een macht gevoeld,
Een invloed om mij heen, die met de vreugd
Van heil'ge en hooge ideeën mij ontroert,
Een diep instinct van Iets, dat al wat is
Doordringt en saamverbindt, dat woont en leeft
In 't purpren licht van de ondergaande zon,
In d' oceaen, die deint aan 't ver verschieft,
In 't hemelblauw en in der menschen ziel: —
Een invloed en een geest, die al wat denkt
En wat gedachten wekt, beweegt, bezielt
En stroomt door alles. Daarom ben ik steeds
Een vriend geweest van weide, zee en woud,
Van heuv'len, bergen en van al hetgeen
Wij van deez' bloeiende aarde zien, van heel
De grootsche wereld, zoo van oor als oog,
Van 't geen zij zelv' half scheppen, half doen zien,
Recht dankbaar, dat ik steeds in de natuur
En in 't gevoel voor haar erkennen mag
Het anker van mijn reinste ideeën, gids,
En liefde en hoop en poolster van mijn hart.
De ziel van heel mijn zeedlijk wezen . . . . .”

„Steeds neemt toe liefdevolle bewondering vol ontzag voor de schepping, door kennis gekweekt, door innigheid van zien en gevoelen geadeld.

„De natuur breidde zich uit, men gevoelt zich omgeven door heerlijkheid en scheppingskracht, door een groot mysterie. Natuurkennis en natuurpoëzie doen, zachtkens aan, menigeen knielen in ootmoed, in besef van eigen onzegbare kleinheid.

„Ons Godsbegrip wordt weer als onder de Chaldeeën, als onder de herders op de velden van Syrië, gereinigd, verruimd door de starren.

„De hemel is overal . . . wij zijn een deel van den hemel: onze aarde, haar beheerscheres en weldoenster de zon, die een millioen maal grooter is, en toch slechts een lichtstofje van den Melkweg is, en de Melkweg zelf, die millioenen zonnen in kringloop de ondenkbare eeuwen door laat lichten, God den Schepper ter eere, en waarschijnlijk slechts een van ontelbare trossen van millioenen zonnen is.

„Onze Vader, die in de Hemelen zijt”

zeggen wij, want wij gevoelen ons zoo zeker te midden van al dat licht.

„Bedrieg ik mij niet, dan wacht onzen kinderen en kleinkinderen in deze eeuw de gezegende herleving alom van den godsdienst, van onzelfzuchtige toewijding aan het Godlijk ideaal, van vroomheid door leven en doen getoond, van geloof in den onzichtbaren God, in gehoorzaamheid aan wien alleen vrede, moed en geduld gevonden kunnen worden.

„Eerbied is herleefd voor het Heilige achter de verschijnselen, die men niet bewijzen kan, maar gevoelt.

„Geestdrift volgt hierop weldra.

„De vloed zet in.

„Er is een kentering der geesten. Een nieuwe drang en begeerte naar aanbidding, naar het eeuwige, onzienlijke leven, doen zich overal gevoelen. Het is alsof een nieuwe kracht tot gelooven geboren gaat worden. Het vertrouwen op rationalisme als den eenigen grondslag, op het verstand als de eenige kenbron, is geschokt. Het wantrouwen in wat men niet verklaren kan door rekenkunst en meetkunst is verminderd. Men gevoelt dat iets ontbreekt, dat iets van verre ons wenkt. Men is moede van sloopen en ontkennen en schouderophalen.

„Niet ontwrichten maar stichten wordt weer het ideaal. Men verlangt naar iets dat boven en onder, rechts en links van het stijf en kil verstandsbetoog licht geeft en verwarmt . . . , naar de ziel en het visioen van den profeet, naar wat intuïtie, de God in hen, aan dichters en kunstenaars getuigt, wat de geestdrift van apostelen ons gevoelen laat.”

CHARLES BOISSEVAIN, *Zonlige Uren.*

VITACHTIGHEID.

DOOR MRS. HARRIËT BEECHER STOWE.

(*Vervolg van blz. 203.*)

Van de wijze, waarop men moet berispen, geeft de Heilige Schrift treffende voorbeelden. Als Paulus een kastijding heeft toe te dienen aan strafbare Christenen, hoe uitnemend tempert hij haar door zijn vriendelijkheid en zijn lof! welk een eervolle melding maakt hij eerst van al het goede, dat in hen is! hoe stellig geeft hij hun de verzekering van zijne gebeden en zijne liefde! — en als dan eindelijk de pijn afge-

schoten wordt, treft hij, juist omdat alles met zooveel zorg is aangelegd, des te zekerder zijn doel.

Doch één is er geweest, grooter, heiliger en beminlijker dan Paulus, die op aarde heeft omgewandeld met twaalf eenvoudige, onkundige, bevooroordeelde mannen, zóó weinig leerzaam, dat zij zelfs nog op zijn doodsdag twistten over een punt, dat hij hun meer dan eens had verklaard, en zijne laatste levensure verbitterden door de oude twistvraag, wie hunner de meeste zou zijn. Daar niets gebaat had, bewees hij hun, als een dienstknecht voor hen nedergebogen, uit liefde de geringste slavendienst en zeide: „Indien ik, de Heer en de Meester, uwe voeten gewasschen heb, zoo zijt ook gij schuldig elkanders voeten te wasschen.”

Leerden echtgenooten, ouders, heeren en vrouwen meer in dezen geest berispen, hunne berispingen zouden vrij wat meer uitwerking hebben, dan nu vaak het geval is. Door middel van dien geest, maakte Fénelon den hooghartigen, lichtzinnigen, prikkelbaren en zelfzuchtigen hertog van Bourgondië tot een edel mensch, nederig, minzaam, toegeeflijk voor anderen, alleen jegens zichzelf gestreng. Hij had tot zinspreuk gekozen: „Alleen de volmaaktheid kan de onvolmaaktheid verdragen.”

Maar, ook afgezien van dat berispen met bepaalde bedoelingen, hoe dikwijls dient vitten nergens anders voor dan om lucht te geven aan onze knorrigheid! De brandnetel steekt ons, en wij werpen dien met beide handen op onzen buurman; wij branden ons aan 't vuur, en wie er toevallig bij zijn, krijgen de kolen en de gloeiende asch, die wij van ons afslingeren.

Zoo heeft men *nurkschheid*, een kouden motregen van hatelijke opmerkingen; zoo heeft men *brommigheid*, een noord-westelijken storm, die van geen bedaren weet; zoo heeft men *opvliegendheid*, een onweer met hagel en bliksem. Dat alles is vrij wat erger; het zijn werkelijke *zonden* voor ieder, die er aan toegeeft, — zonden, even groot en zwaar als vele andere, waarvoor men in een beschaafde maatschappij terugdeinst.

Al die verkeerdheden spruiten voor het grootste gedeelte alleen voort uit de zucht om lucht te geven aan onze knorrigheid, die door slechte spijsverteering of zenuw-overspanning ontstaat. Een dominé gaat met een overladen maag naar de avondkerk, waar hij preeken moet, maar vindt er niet meer dan een half dozijn toehoorders. Dezen moeten 't nu voor de anderen, die thuis zijn gebleven, ontgelden. „De kerk gaat te gronde; er is geen belangstelling meer” — en zoo gaat het een uur lang voort: als de benauwdheid op de maag wat bedaard is, zal de man ook bedaren.

Wij doen in één week vaak het werk, dat wij in zes moesten doen; wij overspannen onze zenuwen en hersenen: is 't wel vreemd dat er weken van gemelijkheid op volgen, waarin alles in huis verkeerd

schijnt te gaan? De meiden waren nooit zoo achteloos, de kinderen nooit zoo woelig, het huishouden was nooit zoo ongeregeld, het land nooit zoo slecht geregeerd, de wereld nooit zoo goddeloos. Doch eigenlijk is het eenige verschil tusschen den staat van zaken zooals die nu is en zooals die verleden week was, dat wij onze zenuwen overspannen hebben en de wereld nu door een donkeren bril bezien. Waarlijk, indien ooit, *nu* moesten wij den duivel der vitterij weerstaan en hem het stilzwijgen opleggen, totdat onze zenuwen wat bedaard zijn. Er komen tijden, waarop niemand zich verstouten moest zijne naasten te beoordeelen, of zijn kinderen en dienstboden te bestraffen, of zijn vrienden te berispen — tijden, waarop wij zóó heftig zijn, dat wij geen snaar kunnen aanslaan, of wij doen het te sterk. Dan is het geraden, te beproeven wat zwijgen vermag en, wat nog beter dan zwijgen is, de toevlucht te nemen tot de macht van 't gebed.

Doch als wij op den voorgrond stellen, dat wij *nooit* mogen brommen, *nooit* bedillen, *nooit* opstuiven, en het toch onze plicht is, anderen hunne gebreken onder het oog te brengen, dan blijft de vraag over, *hoe* dit dan geschieden moet. Als antwoord op die vraag heb ik iets van een paar dames mede te deelen.

Mevrouw Streng is een voortreffelijke vrouw, en zoo vast van beginselen, dat men met eerbied tegen haar opziet. Hare begrippen omtrent goed en kwaad zijn juist en helder; zij is mild voor de armen, welwillend voor zieken en lijdenden, en innig godsdienstig. Op alle kleinigheden, die in het leven eener vrouw voorkomen, is zij onbegrijpelijk nauwgezet. Al wat zij doet, wordt juist zoo gedaan; als het wezen moet. Zij is letterlijk getrouw aan alle beloften en met alle dingen zoo stipt op tijd, dat men het bij haar wel zonder klok kan stellen.

Toch mist mevrouw Streng — niettegenstaande al deze voortreffelijke hoedanigheden — de groote gave om 't haar huisgezin aangenaam te maken. Zij lijdt aan de ongeneeselijkste soort van vitachtigheid, — zij is een vitster uit beginsel. Zij heeft een zeer nauwkeurigen regel voor alle dingen, zoowel voor den loop der dagelijksche gesprekken als voor het dekken van een tafel of het zoomen van een handdoek; en zij acht het haar plicht, allen in haar huishouden aan dien regel te onderwerpen. Zelden stuift zij in toorn op, zij is niet brommerig, maar zij regelt haar huishouden met een onverbidde strengheid, die iedere verkeerdheid aanwijst, niets over het hoofd ziet en van geen versooning weet; zij wil in ieder gedeelte van haar gebied alles volmaakt hebben; en de pijlen van haar berisping worden zoo juist gemikt en met zulk een kracht afgeschoten, dat zelfs de meest verharde ze gevoelt.

Al is zij dan ook weinig uit haar humeur en zelden of nooit driftig toch maakt zij al haar huisgenooten wanhopig door den bedaaften en

afgemeten toon van haar spreken. De meiden zijn bang voor haar, maar houden niet van haar. Haar echtgenoot — een beste man, die echter wat slordig van aard is — wordt nu en dan wanhopig onder den zwaren last harer vitterijen. Haar kinderen beschouwen haar als iemand, die op een hoogen, ontoegankelijken bergtop van braafheid woont en altijd met donkere oogen van die hoogte neerziet op alle ondeugende jongens en meisjes. Zij kunnen maar niet begrijpen, hoe het komt, dat zulk een brave mama kinderen kan hebben, die — al doen zij ook nog zoo hun best, om goed op te passen — toch stellig iederen dag ondeugend zijn.

Het gebrek van mevrouw Streng is niet, dat hare eischen te hoog zijn, en evenmin, dat zij haar uiterste best doet, allen daaraan te onderwerpen, maar dat zij daarbij den rechten weg niet inslaat. Berisping is, volgens haar stelregel, het eenige middel om iemand van zijn gebreken te genezen. Zij heeft nooit ingezien, dat het evenzeer haar plicht is te prijzen als te laken, en dat de menschen meer nog tot het goede worden aangespoord door hen te prijzen, als zij goed doen, dan door hen te bestraffen, als zij kwaad doen.

Een geheel ander karakter dan mevrouw Streng heeft mevrouw Ligthart, een allerliefst vrouwtje, in waarde ver beneden haar, maar vroolijk en prettig, niet bijzonder vast van beginselen, en er altijd op uit, om al wat onaangenaam is te vermijden en het levensgenot te verhoogen.

Mevrouw Ligthart wordt door haren echtgenoot, hare kinderen en hare dienstboden aangebeden, eenvoudig omdat het in haren aard ligt, aan iedereen wat aangenaams te zeggen. Zij heeft er den slag van om elk voor zich in te nemen, zonder dat zij 't zelve weet. Terwijl mevrouw Streng, als de meid de tafel gedekt heeft, alles scherp naziet en eindelijk voor den dag komt met een: „Jansje! heb je die vlek op dat zoutlepelkje niet gezien? Ik kan niet begrijpen hoe je zoo onattent kunt zijn!” zou mevrouw Ligthart zeggen: „Wel, Jans! waar heb je toch geleerd, een tafel zoo netjes te dekken? Alles ziet er keurig uit, behalve — ja laat mij eens zien — och, wrijf dat zoutlepelkje even wat af — dan is alles kant en klaar.” De meiden en kinderen bij mevrouw Streng hooren nooit van iets anders dan van hunne gebreken; deze worden hun altijd voor oogen gehouden. De meiden bij mevrouw Ligthart hooren altijd van het goede, dat zij verrichten. Zij prijst wat er in hen te prijzen valt, zegt hun, dat zij dit en dat bijzonder naar haar zin doen, en spoort hen eindelijk aan, op grond, dat zij zooveel dingen goed doen, nog te verbeteren wat hun ontbreekt. Haar man gevoelt, dat hij altijd hoog in hare achting staat aangeschreven, en hare kinderen houden 't er voor, dat zij heel lieve kinderen zijn, al heeft mama soms wel eens een kleine aanmerking op hen te maken en al zegt ze dan ook ronduit wat haar niet bevalt.

Die beide gezinnen bewijzen het, dat een alledaagsche vrouw, maar

die gaarne prijst en innemend is, vrij wat meer doen kan dan een zeer waardige matrone, die naar de beginselen van recht en godsdienst handelt, maar de menschelijk natuur tracht te verheffen door middel van een hefboom, die er niet geschikt voor is.

Daarom vooral verbeteren wij, arme menschenkinderen, onze gebreken en misslagen niet, omdat wij denken, dat het toch niet mogelijk is. Wie ging nooit onder een zonde gebogen, waartegen hij niet streed, alleen omdat hij den moed had verloren? en wie hervatte den moed niet, als hij een vriend had, die hem zacht beoordeelde, het beste van hem vertrouwde, zijne deugden in 't licht en zijn gebreken in de schaduw stelde?

Waarlijk, hetzelfde vleesch en bloed, dezelfde nooden en behoeften, als wij hebben, zijn ook eigen aan al onze medemenschen, aan elke onhandige dienstbode en aan ieder onachtzaam kind.

Laat ons dan allen voornemen:

vooreerst de gave van het ZWIJGEN ons eigen te maken;

ten tweede, alle VITTERIJ, die niet verbeterd, ZONDE te noemen; en als wij zelve gelukkig zijn, onze naasten nooit lastig te vallen door telkens op hunne kleine verzuimen te wijzen;

ten derde, de gave en de deugd van den LOF aan te kweeken. Wij hebben allen geleerd, dat het onze plicht is, God te prijzen, maar weinigen van ons hebben er zeker ooit aan gedacht, dat het evenzeer onze plicht is, de menschen te prijzen; en toch is het om dezelfde reden, als die ons gebiedt Gods goedheid te verheerlijken, ook onze plicht het goede in den mensch te erkennen.

Wij moeten onze vrienden prijzen, hen, die ons 't naast zijn en 't nauwst aan het hart liggen; wij moeten zoolang op hunne deugden letten, totdat hunne gebreken verdwijnen; en wanneer wij anderen 't hartelijkst liefhebben en zij in ons oog 't beminnelijkst zijn, dan is het de rechte tijd, met omzichtigheid te spreken over hetgeen nog verandering behoeft.

Ouders moeten de gelegenheid om hunne kinderen te prijzen, met even veel zorg opzoeken, als zij dit doen om te berispen; en heeren en vrouwen behooren het goede in hunne dienstboden even nauwgezet te erkennen, als zij het verkeerde in hen laken.

In de meeste gevallen — neem er de proef maar eens van, — komt men verder met lof dan met berisping. Wacht totdat een onhandige dienstmaagd iets goed doet, en geef haar daarover een prijsje, en gij zult een nieuw vuur in haar oog zien glinsteren, en kunt er voor 't vervolg zeker van zijn, dat zij ten minste dit ééne goed zal doen.

Als gij berispt, hetgeen zelden moet gebeuren, laat het dan onder vier oogen zijn, met de meeste bedaardheid, met tact en verstandig. De gewoonte, kinderen en dienstboden in het bijzijn van anderen te berispen, kan niet te zeer afgekeurd worden. Halsstarrigheid en eigen-

zinnigheid komen er uit voort, terwijl een berisping onder vier oogen misschien in dank zal afgenomen worden.

Als een algemeenen regel stel ik: behandel kinderen in dit opzicht eveneens, als of gij met volwassenen te doen hadt; zij zijn volwassenen in miniatuur, en hebben er evenveel recht op dat gij hun gevoel eerbiedigt, als ieder onzer.

Eindelijk, laat ons allen een heiligen krans vlechten van 't geen er goed en liefelijk is in ons leven, onzen kring, ons dagelijksch werk, van 't geen er goed en liefelijk is in onze vrienden, onze kinderen, onze dienstboden, en dien dagelijksch in handen nemen, totdat prijzen en opbeuren voor ons gewoonte geworden is. Dat doende, zullen wij één kleinen vos gevangen en gedood hebben, die maar al te veel jonge druifjes verdorven heeft.

VERPLAATSING.

Ouderling Derk Koldewijn is van de Rotterdamsche naar de Arnhemse Conferentie verplaatst.

Ouderling Jans Tingen is verplaatst van de Arnhemse naar de Amsterdamsche Conferentie.

Ouderling Petrus W. de Hart is van de Groninger Conferentie naar de Rotterdamsche verplaatst.

Ouderling Bakke Postma is van de Rotterdamsche naar de Amsterdamsche Conferentie verplaatst.

AANGEKOMEN.

Ouderling Henry Belnap, van Hooper, Weber County, Utah; aangewezen om in de Groninger Conferentie te arbeiden.

Ouderling Alex Nibley, van Salt Lake City, Utah; aangewezen om in de Rotterdamsche Conferentie te arbeiden.

Ouderling Paul Roelofs, van Salt Lake City, Utah; aangewezen om op het zendingskantoor te arbeiden.

De waarheid sticht niet zooveel goeds in de wereld als de schijn ervan kwaad sticht.

LA ROCHEFOUCAULD.

Een middelmatige geest veroordeelt gewoonlijk alles, wat zijn begrip te boven gaat.

LA ROCHEFOUCAULD.

BIJ TEGENSPOED.

(Overgenomen).

Niet te ras het hoofd gebogen,
Als het soms eens tegenloopt!
Ook al wordt ge wreed bedrogen,
Toch gewerkt en steeds gehoopt!

't Is het lot steeds van ons, menschen,
Vaak teleurgesteld te zijn.

't Niet vervullen onzer wenschen
Brengt vaak leed en baart ons pijn.

Rekent men, bij 't edelst streven,
Vast op zegen na de taak,
De uitkomst kan iets anders geven,
Minder vallend in den smaak.

Grievend is het ook te ervaren,
Hoeveel ondank velen loont;
Pijnlijk valt het soms, te ontwaren,
Dat een vriend slechts onwil toont.

Tòch maar voortgestreefd in 't leven,
Hoe dan ook teleurgesteld!
Wie naar 't reinste altoos blijft streven,
Wordt nooit door berouw gekweld.

ONTSLAG.

Ouderlingen Samuël J. Allen, Pieter Assenberg en Park Kenner
zijn eervol ontslagen van hunne werkzaamheden in deze zending.

I N H O U D:

Over Erfzonde en nog wat	Blz. 225	Aangekomen	Blz. 239
God in de Natuur	" 233	Bij tegenspoed	" 240
Vitachtigheid	" 235	Ontslag	" 240
Verplaatsing	" 239		

Uitgave van JACOB H. TRAYNER, Boezemsingel 116, Rotterdam.

Verkrijgbaar in alle vertakkingen der Zending in Nederland.

Abonnementsprijs per jaar:

Nederland f 1.80, België fr. 4.50, Amerika \$ 1.00.

Per exemplaar 10 cent.